

PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA W PRZEDSZKOLU

§ 1

ZAGROŻENIA ZEWNĘRZNE

I. Pożar w przedszkolu. Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w przedszkolu.

Alarm lokalny w przedszkolu ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia dzieci przebywających na terenie przedszkola. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych.

W tym celu należy wykorzystać **sygnał alarmu lokalnego - trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.**

Ważne!

Alarm lokalny w przedszkolu jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim dzieciom i pracownikom. Tylko w przypadku, gdy nastąpiło bezpośrednio zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

Zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w przedszkolu:

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
2. W sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników przedszkola oraz bezwzględne wykonywanie poleceń nauczycieli przez dzieci.
3. Niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna być realizowana następująco:

→ Wybranie numeru odpowiedniej służby:

- policja 997;
- straż pożarna 998;
- pogotowie ratunkowe 999;
- europejski telefon alarmowy (obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej) 112;
- pogotowie energetyczne 991;

- pogotowie gazowe 992;
- pogotowie ciepłownicze 993;
- pogotowie wodno-kanalizacyjne 994;
- wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego 987;

infolinia policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

→ Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia;
- nazwa i adres przedszkola;
- imię i nazwisko oraz pełniona funkcję;
- telefon kontaktowy;
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.

→ Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

4. Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie przedszkola. Wszyscy powinni bezwzględnie podporządkować się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku przedszkolaków taką osobą jest nauczyciel, z którym w danym momencie mają zajęcia.
5. Akcją nie może kierować wiele osób, by nie doprowadzić do dezorientacji i wybuchu paniki.
6. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
7. Dzieci na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
8. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
9. Nauczyciele i dzieci, którzy mają zajęcia na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że dzieci z niższych kondygnacji opuściły już budynek i drogi ewakuacyjne są wolne.
10. Po opuszczeniu budynku dzieci wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki – chodnik na parkingu przy placu zabaw.
11. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności dzieci i ustaleniu liczby osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia przez wezwane służby akcji ratunkowej.

Najważniejsze zasady, o których powinno wiedzieć dziecko i przestrzegać ich od chwili ogłoszenia w przedszkolu alarmu:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
2. Zachowaj spokój.

3. Po przerwaniu zajęć udaj się wraz z grupą na miejsce zbiórki drogą wskazywaną przez nauczyciela.
4. Pomagaj osobom słabszym.
5. Nie lekceważ zagrożenia nawet wówczas, gdy nie jest ono bezpośrednie.

Bezpieczna ewakuacja osób z niepełnosprawnością

W przypadku osób z niepełnosprawnością bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób. Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami, należy:

1. Sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
2. Rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby z niepełnosprawnością, w taki sposób, by nie musiały one przemieszczać się pomiędzy piętrami budynku.
3. Przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z niepełnosprawnościami;
4. Wyznaczyć opiekunów osób z niepełnosprawnością na czas ewakuacji.
5. W miarę możliwości wcześniej przeszkolić opiekunów osób z niepełnosprawnością w zakresie technik ewakuacji.

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

1. Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego – ratownicy umieszczają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie.
2. Chwył strażacki – ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, ratowanego kładzie sobie na barkach.
3. Chwył kończynowy – jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
4. Chwył „na barana” – ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obiema rękami za uda.
5. Chwył kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
6. Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy.
7. Ratowanie w sposób umożliwiający ciągnięcie osoby ratowanej po płaskiej, równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w przestrzeni zadymionej, gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

II. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do przedszkola – postępowanie nauczyciela, współpraca z policją

Postępowanie nauczyciela w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się w przedszkolu, tzw. aktywnego strzelca:

- 1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz** (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
- 2. Wycisz i uspokój dzieci** – wszelkie dźwięki wydostające się z sal zajęć mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali przez drzwi czy ścianę.
- 3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy** – zwróć szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
- 4. Bezwzględnie wycisz, wyłącz telefon** – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
- 5. Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową SMS o zaistniałej sytuacji** – w przypadku wtargnięcia napastnika do przedszkola niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
- 6. Zastłoń okno, zgaś światło** – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwowanie osób zabarykadowanych w salach przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz budynku.
- 7. Nie przemieszczaj się** – przemieszczanie się powoduje hałas lub powstanie cienia, który może zostać zauważony przez napastników.
- 8. Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi** – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
- 9. Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze** – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
- 10. Jeżeli usłyszysz strzały, nie krzycz** – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
- 11. Nie otwieraj nikomu drzwi** – interweniujące oddziały policji w razie takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
- 12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** – celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.

Postępowanie nauczyciela w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad placówką:

- 1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** – wszelkie próby oporu mogą sprowokować napastnika do impulsywnych zachowań lub zostać uznane za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
- 2. Nie udawaj bohatera** – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.

3. **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
4. **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegось polecenia** – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
5. **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** – patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
6. **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji bądź lekceważenia, wywołuje złość lub niepokój napastnika.
7. **Nie zwracaj na siebie uwagi** – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
8. **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
9. **Nie oszukuj terrorysty** – oszustwo może zostać uznane za brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.
10. **Uspokój dzieci, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** – zwracanie się do dzieci po imieniu pozwala na ich upodmiotowienie, co może spowodować łagodniejsze ich traktowanie przez zamachowców.
11. **Poinformuj napastnika o dzieciach ze schorzeniami** – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie może być nietypowe.
12. **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do dzieci** – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.
13. **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty, zapytaj o możliwość np. napicia się wody** – nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będzie można napić się czy zjeść posiłek.

Postępowanie nauczyciela w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę** – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako utrudnianie działania służb lub nawet uznana za akt agresji.
3. **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy** – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** – postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. **Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów** – nie zmyślaj, jeśli czegoś nie wiesz lub nie pamiętasz, powiedz to wyraźnie; służby interwencyjne potrzebują faktów, żeby uratować ludzkie życie.

6. **Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
7. **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się dziećmi** – wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
8. **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
9. **Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
10. **Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
11. **Nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

III. Podłożenie ładunku wybuchowego – postępowanie w wyniku zamachu bombowego

Ofiarami zamachu bombowego mogą być wszyscy – zarówno „swoi”, jak i „obcy”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie ogromnej ilości produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie: ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Czynności pracownika oświaty po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** – uzyskane informacje mogą być istotne dla policji w celu identyfikacji sprawcy zagrożenia.
2. **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
3. **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w przedszkolu za uruchomienie działań** – może ona zarządzić ewakuację.
4. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału – **jeden długi przeciągły sygnał dzwonka (lub gwizdka)**. Ma ona

na celu ochronę wszystkich osób przebywających w przedszkolu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.

5. **Nie używaj telefonu komórkowego** – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. **Wychodząc z sali, sprawdź, jeżeli możesz, czy w sali pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w sali może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** – szybkie sprawdzenie obecności dzieci oraz pracowników ułatwi zakończenie ewakuacji przedszkola.
9. **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

IV. Podłożenie podejrzanego pakunku – postępowanie w sytuacji kryzysowej oraz uruchomienie procedury działań

Podejrzanym pakunkiem nazywamy przedmiot mogący zawierać ładunek wybuchowy lub nieznaną substancję.

Działania nauczyciela w przypadku podejrzenia, że w przedszkolu znajduje się ładunek wybuchowy:

1. **Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku** – należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku** – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. **Okryj podejrzanym pakunkiem w razie stwierdzenia, że wydobywa się z niego inna substancja (tylko jeżeli czas na to pozwala)** – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznaną substancją może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. **Poinformuj o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** – osoba ta może zarządzić ewakuację dzieci i wszystkich pracowników przedszkola.
5. **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** – ewakuacja musi zostać rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę dzieci i wszystkich pracowników przedszkola przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. **Nie używaj telefonu komórkowego** – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.

7. **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i pracowników przedszkola i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** – szybkie sprawdzenie obecności ułatwi zakończenie ewakuacji przedszkola.
9. **Jeśli jest to możliwe, poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu do przedszkola** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

Instrukcja postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie przedszkola ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku

<p>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</p> <p>Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności pracownik administracyjny.</p>	
Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego	Zauważenie podejrzanego pakunku
Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętać jak największą ilość szczegółów.	Odizolować miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku.
Zapisać natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.	Nie dotykać, nie otwierać i nie przesuwać podejrzanego pakunku.
Poinformować niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.	Okryć pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala).
Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.	Poinformować o zauważeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie czynności.
Nie używać telefonu komórkowego.	Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.

Wychodząc z sali, sprawdzić w miarę możliwości, czy pozostały w niej przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.	Nie używać telefonu komórkowego.
Bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.	Bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
W miejscu ewakuacji policzyć wszystkie dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.	W miejscu ewakuacji policzyć wszystkich dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
Poinformować rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu.	Poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Telefony alarmowe	Policja 997; europejski telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: <ul style="list-style-type: none"> • nazwa i adres szkoły • rodzaj stwierdzonego zagrożenia • własne imię i nazwisko oraz pełniona funkcja • telefon kontaktowy • zrealizowane działania. Potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie.
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie dzieci odpowiadające potrzebom danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.
Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami prowadzonymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor placówki, pracownik administracji lub osoba przez niego wyznaczona.
Obowiązki pracowników <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • znajomość sygnału uruchamiającego procedurę; 	

- posiadanie spisu numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych;
- znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury;
- znajomość miejsca ewakuacji;
- szkolenie dzieci w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury;
- stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.

V. Informacja e-mail lub telefoniczna o podłożeniu ładunku wybuchowego lub zagrożeniu wybuchu.

Alarm lokalny w przedszkolu ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia dzieci przebywających na terenie przedszkola. Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych.

W tym celu należy wykorzystać **sygnał alarmu lokalnego – jeden przeciągły dźwięk dzwonka, trwające około 30 sekund.**

Instrukcja postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu lub znalezieniu ładunku wybuchowego w przedszkolu.

Sposób postępowanie. Zawiadomienie

- 1. Osoby, które przyjęły informację o podłożeniu ładunku wybuchowego lub zauważyły na terenie przedszkola obiekt niewiadomego pochodzenia mogący być ładunkiem wybuchowym, zobowiązane są natychmiast zawiadomić o tym:**
 - 1) Dyrektora, 33 8539 276 (wew. 21)
 - 2) Policję, tel. 997, tel. komórkowy 112, **Skoczów: 74 857 36 10,**
 - 3) UG Brenna – Wójta Gminy 33 8536 222

2.Zawiadamiając Policję, należy:

- 1) podać treść rozmowy/e-maila z informującym o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- 2) miejsce i opis przedmiotu, który może być ładunkiem wybuchowym,
- 3) swoje nazwisko, numer telefonu, z którego przekazywana jest informacja oraz dokładny czas rozmowy,
- 4) uzyskać od Policji potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia (nazwisko i

	<p>funkcję osoby przyjmującej zawiadomienie),</p> <p>5) Uzyskać od policji informacje co do prawdziwości groźby oraz rekomendacje dotyczące ewakuacji.</p> <p>1. Dyrektor/zastępca/pracownik administracji:</p> <p>1) wzywa pracowników: konserwatora, woźne oddziałowe celem uzyskania informacji o osobach obcych wchodzących na teren placówki oraz podejrzanych przedmiotach na terenie przedszkola,</p> <p>2) pozyskuje informację o liczbie dzieci i pracowników przebywających aktualnie na terenie przedszkola,</p> <p>3) stosuje się do rekomendacji Policji,</p> <p>4) podejmuje decyzje o ewakuacji lub sprawdzeniu placówki przez oddział interwencyjny policji i pirotechnika.</p> <p>5) Siłami pracowników organizuje izolowanie zagrożonego obiektów i przed dostępem osób trzecich i środków transportu oraz regulację ruchu w przypadku zarządzenia ewakuacji.</p>
<p>Wstępna akcja rozpoznawcza.</p>	<p>1. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje dyrektor/zastępca/pracownik administracji:</p> <p>Kierujący akcją zarządza, aby użytkownicy pomieszczeń sprawdzili czy w pomieszczeniach nie stwierdza się:</p> <p>1) obecności przedmiotów, rzeczy, urządzeń, paczek itp., których tam wcześniej nie było i nie wnieśli ich użytkownicy pomieszczeń,</p> <p>2) śladów przemieszczania elementów wyposażenia i zmian w ich wyglądzie,</p> <p>3) emisji sygnałów dźwiękowych, świejących elementów elektronicznych itp.</p> <p>Pomieszczenia ogólnodostępne takie jak: korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy itp. oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektów</p>

	<p>zagrożonych sprawdzają pracownicy obsługi administracyjnej obiektów.</p> <p>UWAGA: przedmiotów, rzeczy czy urządzeń, co do których zachodzi podejrzenie, że mogą to być /mogą w nich być/ podłożone ładunki wybuchowe nie wolno dotykać, należy także uniemożliwić dostęp do nich osobom trzecim - o ich zlokalizowaniu należy natychmiast powiadomić kierującego akcją.</p> <p>W przypadku stwierdzenia obecności przedmiotów, rzeczy i urządzeń, których przedtem nie było, stwierdzenia zmian w usytuowaniu przedmiotów i wyposażenia oraz występowania nowych obcych sygnałów i zjawisk, należy domniemywać, że mogło to nastąpić w wyniku działania sprawcy podłożenia ładunku wybuchowego.</p> <p>W tej sytuacji kierujący akcją może podjąć decyzję ewakuacji osób z zagrożonego obiektu lub rejonu przed przybyciem Policji.</p> <p>Ewakuacją osób z zagrożonych obiektów /rejonów/ kierują osoby odpowiedzialne za ewakuację zgodnie z "Planem ewakuacji", zachowując spokój, rozwagę i opanowanie aby nie dopuścić do wystąpienia paniki.</p>
<p>Akcja rozpoznawczo-neutralizująca.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Po przybyciu do przedszkola policyjnej grupy interwencyjnej, kierujący akcją powinien przekazać jej dowódcy wszelkie informacje dotyczące zdarzenia oraz wskazać punkty newralgiczne obiektu i lokalizację przedmiotów, rzeczy i urządzeń obcego pochodzenia. 2. Dowódca policyjnej grupy interwencyjnej przejmuje kierowanie akcją, a osoba dotychczas kierująca udziela mu w tym wszechstronnej pomocy. Pracownicy przedszkola zobowiązani są do udostępnienia przeszukującym policjantom planów obiektów i wejść do wszystkich punktów newralgicznych i pomieszczeń.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Na wniosek kierującego akcją dowódcy grupy policyjnej dyrektor przedszkola lub osoba działająca w jego imieniu podejmuje decyzję o ewakuacji dzieci i pracowników przedszkola. 4. Dalszym przeszukiwaniem, identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanych przedmiotów, rzeczy i urządzeń oraz neutralizowaniem podłożonych ładunków wybuchowych zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane ogniwa organizacyjne Policji z wykorzystaniem specjalistycznych środków technicznych. 5. Po zakończeniu działań, policjant kierujący akcją przekazuje protokół z rozpoznania minersko-pirotechnicznego.
--	--

VI. Skażenie chemiczne lub biologiczne przedszkola – procedury postępowania w przypadku uwolnienia się niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych oraz zastosowania broni biologicznej.

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska substancji chemicznych, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku naturalnym lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z zastosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe wypełnione są mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozą etc.), wirusami (ospa, gorączka krwotoczna, zapalenie mózgu, wirus HIV), toksynami (rycyna, dioksyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Sytuacja, w której mogło nastąpić skażenie przedszkola (np. przedszkole otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną)

- 1. Skażenie otoczenia przedszkola (np. pożar sąsiadującego ze szkołą magazynu z oponami lub środkami chemicznymi) – należy uciec do budynku, zamknąć okna.**

Należy wówczas:

- 1) **Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie przedszkola, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku przedszkola, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.**

- 2) **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby** – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
 - 3) **W budynku przedszkola zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.**
 - 4) **W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki”** – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
 - 5) **Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń** – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji przez osobę, która ją wdycha.
 - 6) **Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.**
 - 7) **Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.**
 - 8) **Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**
2. **Wewnętrzne skażenie budynku szkoły** – należy ewakuować osoby przebywające w szkole, otwierając okna wszędzie, gdzie jest to możliwe, żeby wymusić cyrkulację powietrza. (Substancje toksyczne, np. gazy, mogą być lżejsze od powietrza (amoniak, chlor) lub cięższe od powietrza – np. tlenek węgla, azot).

Należy wówczas:

- 1) **Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie przedszkola, a osoby przebywające wewnątrz ewakuować z budynku.**
- 2) **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby** – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
- 3) **W budynku otworzyć okna, drzwi, otwory wentylacyjne, włączyć klimatyzację.**
- 4) **W miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki”** – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.
- 5) **Przygotować wilgotne tampony, np. z gazy, do ochrony dróg oddechowych** – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji osobę, która ją wdycha.
- 6) **Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz czynności wymagających dużego wysiłku.**
- 7) **Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wchodzić do pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.**

- 8) **Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

Sytuacja, w której przedszkole zostało skażone substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się

Należy wówczas:

- 1) **Powstrzymać się od dotykania i wężania podejrzanych przedmiotów, sprzątanina proszku, ścierania cieczy.**
- 2) **Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.**
- 3) **Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.**
- 4) **Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.**
- 5) **Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w przedszkolu – dyrektora, pracownika administracji, osobę upoważnioną przez dyrekcję.**
- 6) **Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie przedszkola i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru – rejonów ewakuacji powinno być kilka i powinny znajdować się w różnych kierunkach od przedszkola, gdyż nie znamy kierunku wiatru w czasie przedmiotowego zagrożenia; rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń.**
- 7) **Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.**
- 8) **Jeśli miał miejsce kontakt z substancją: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.**
- 9) **Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policji, straży pożarnej, wyspecjalizowanej jednostki zwalczania skażeń i zakażeń.**
- 10) **Sporządzić listę osób (imię, nazwisko), które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej; listę przekazać policji.**
- 11) **W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i „odtrutki” – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do przemywania skóry.**
- 12) **Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana kompresu/gazy lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.**
- 13) **Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.**
- 14) **Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

Sytuacja, w której przedszkole zostało skażone substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań.

Należy wówczas:

- 1) **Powstrzymać się od dotykania i wążchania podejrzanych przedmiotów, sprzątania proszku, ścierania cieczy.**
- 2) **Powiadomić osobę odpowiedzialną w przedszkolu za zarządzanie kryzysowe – dyrektora, zastępcę, pracownika administracji, osobę upoważnioną przez dyrektora.**
- 3) **Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się,**
- 4) **Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i uniemożliwić dostęp do niego.**
- 5) **Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza przedszkola wszystkie dzieci, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie przedszkola.**
- 6) **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.**
- 7) **Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek przedszkola wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.**
- 8) **Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

Instrukcja postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie Dyrektor lub pracownik administracji; w przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez dyrektora.	
Otrzymanie przez przedszkole informacji o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną – mogło nastąpić skażenie placówki	Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie przedszkola, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku przedszkola, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.

	<p>W budynku przedszkola zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.</p>
	<p>W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze.</p>
	<p>Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.</p>
	<p>Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.</p>
	<p>Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.</p>
	<p>Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.</p>
<p>Skażenie przedszkola substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się</p>	<p>Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.</p>
	<p>Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.</p>
	<p>Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.</p>
	<p>Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.</p>
	<p>Powiadomić administratora.</p>
<p>Skażenie przedszkola substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się</p>	<p>Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie przedszkola i skierować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.</p>
	<p>Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby.</p>

	<p>Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją, i włożyć je do plastikowego worka.</p>
	<p>Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić papierosów do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.</p>
	<p>W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.</p>
	<p>Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.</p>
	<p>W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki.</p>
	<p>Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.</p>
	<p>Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia papierosów oraz prac wymagających dużego wysiłku.</p>
	<p>Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.</p>
<p>Skażenie przedszkola substancją chemiczną/biologiczną – zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań</p>	<p>Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.</p>
	<p>Powiadomić dyrektor przedszkola, pracownika administracji.</p>
	<p>Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.</p>
	<p>Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.</p>
<p>Skażenie przedszkola substancją chemiczną/biologiczną –</p>	<p>Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.</p>

zagrożenie wykryto późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań	Ogłosić alarm i ewakuować do wnętrza przedszkola wszystkie dzieci, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie przedszkola.
	Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
	Zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek przedszkola wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
	Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami.
Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy	W zależności od sytuacji: ewakuacja; wejście do budynku i pozostanie w nim.
Telefony alarmowe	Policja 997; straż pożarna 998; pogotowie ratunkowe 999; europejski telefon alarmowy 112
Sposób zawiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje: - własne imię i nazwisko oraz stanowisko, - telefon kontaktowy, - zrealizowane działania.
Sposób postępowania z uczniami ze SPE	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami.

Zarządzanie w przypadku sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, pracownik administracji lub osoba przez niego wyznaczona.
<p>Obowiązki pracowników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • znajomość sygnału uruchamiającego procedurę; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • znajomość miejsca ewakuacji. • szkolenie dzieci w zakresie postępowania w przypadku uruchomienia procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową. 	

VII. Epidemia; kataklizm – procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych

Stan nadzwyczajny to sytuacja szczególnego zagrożenia, którego nie da się usunąć za pomocą narzędzi już funkcjonujących. Wymaga on sięgnięcia po szczególne środki prawne. Do stanów nadzwyczajnych zaliczamy stan wojenny, stan wyjątkowy oraz stan klęski żywiołowej.

W przypadku wystąpienia kataklizmu, epidemii, pandemii lub innego poważnego zagrożenia dla zdrowia i życia ludzkiego Rada Ministrów na wniosek właściwego wojewody lub z własnej inicjatywy, w drodze rozporządzenia, wprowadza stan klęski żywiołowej.

W czasie stanu klęski żywiołowej Wójt Gminy Brenna kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wojewoda z inicjatywy własnej lub na wniosek starosty może zawiesić uprawnienia wójta i wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Dyrektor przedszkola , pracownik administracji lub osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola postępuje zgodnie z wytycznymi, które są mu przekazywane przez właściwy organ działający w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej.

Zagrożenia wewnętrzne i procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia

I. Agresywne zachowania w przedszkolu lub zjawisko tzw. fali – procedury postępowania w przypadku wystąpienia na terenie przedszkola zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i słownej dziecka lub nauczyciela.

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w przedszkolu należą: agresywne zachowania dziecka oraz zjawisko tzw. fali, wymuszenia, nieprawidłowe zachowania psychoseksualne.

Zagrożeniom w przedszkolu zwykle towarzyszą poprzedzające je lub towarzyszące im widoczne symptomy zachowań dzieci, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w przedszkolu zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się u nich niechęć do chodzenia do przedszkola, płacz. W rodzinie występują agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Dzieci takie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich edukacji. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że dzieci nie zawsze mówią, że stały się ofiarami czynów zabronionych, wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli lub rodziców. Niekiedy przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.

Niewłaściwe zachowania dzieci stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa w przedszkolu mają wiele przyczyn:

1. Uwarunkowania osobowościowe sprawcy – np. zaburzenia rozwoju emocjonalnego, słabo rozwinięte kompetencje społeczne, nieumiejętność radzenia sobie z problemami w sposób konstruktywny; wpływ – otoczenia dziecka, uwarunkowań społeczno-rodzinnych.
2. Wpływ telewizji, internetu, gier komputerowych.
3. Oddziaływanie środowiska przedszkolnego: konflikty między rówieśnikami, negatywna dominacja niektórych dzieci, próba zdobycia kontroli nad rówieśnikami, chęć imponowania, wyróżnienia się wśród grupy.
4. Błędy popełniane przez nauczycieli w procesie kształcenia, wychowania i opieki – brak dbałości o pozytywny klimat w grupie, problemy w komunikacji z dziećmi, niereagowanie na zachowania niewłaściwe.

Źródłem problemów w przedszkolu może być też zestresowany i przemęczony nauczyciel, niepotrafiący poradzić sobie z agresją dzieci.

Zagrożenia wynikające z niewłaściwego funkcjonowania dzieci przejawiają się jako:

1. Systematyczne dokuczanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, przezywanie, robienie sobie żartów, bicie, popychanie i kopanie.
2. Dominacja nad innymi, chęć podporządkowania ich sobie, używanie gróźb i siły.
3. Niekontrolowane wybuchy gniewu, impulsywność.
4. Nastawienie „na nie” i agresja wobec dorosłych (w tym nauczycieli).
5. Brak poczucia winy i wstydu, a nawet zadowolenie z własnych negatywnych zachowań.
6. Zachowania aspołeczne: kradzież, wandalizm, wulgaryzmy,
7. Agresja w stosunku do zwierząt.
8. Fascynacja sytuacjami ukazującymi sceny przemocy, inicjowanie zabaw lub rozmów na tematy związane z używaniem niebezpiecznych narzędzi.
9. Ekspresja wyrażana w pracach dzieci, zabawie ukierunkowana na zjawiska związane z przemocą, prace plastyczne obrazujące sceny agresji.

Przyczyną zagrożeń mogą być niewłaściwe postawy i zachowania nauczycieli, takie jak:

1. Drwina i złośliwość wobec dzieci.
2. Wywieranie presji psychicznej, ośmieszanie, lekceważenie dzieci.
3. Agresja słowna – dokuczanie, wyśmiewanie.
4. Naruszanie nietykalności cielesnej.
5. Groźby w stosunku do dziecka.
6. Źle rozumiana solidarność zawodowa – nauczyciele bronią siebie nawzajem, by zachować dobre imię, nie ujawniając przypadków niewłaściwego traktowania dziecka przez innych nauczycieli.

Rekomendowane działania w przedszkolu
Każdy sygnał świadczący o zaistnieniu zagrożenia należy traktować z powagą i przeciwdziałać mu na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
Należy dać dziecku możliwość poinformowania nauczyciela lub psychologa o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
Należy zawsze wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
W ramach działań profilaktycznych podczas zajęć, we współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować dzieci o konsekwencjach związanych z zagrożeniami w przedszkolu i poza nim.

Należy tworzyć przyjazne środowisko zabawy i nauki – klimat społeczny – poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne normy, przyjazny nadzór nad dziećmi, sprawną organizację życia przedszkolnego.
Należy podejmować działania integrujące dzieci, zabawy sprzyjające budowaniu pozytywnych relacji w grupie.
Należy budować dobre relacje nauczycieli prowadzących grupę z dziećmi, np.: jasno określać zasady panujące w grupie oraz wymagania wobec dzieci, szanować każde dziecko udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę nad zabawą dzieci i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
Należy diagnozować sytuacje w przedszkolu w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych, przeciwdziałania im i usuwania ich oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
Niezbędna jest edukacja, kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z dziećmi i rodziców w zakresie rozwiązywania problemów.
Należy organizować w przedszkolu zajęcia profilaktyczne dla rodziców.

Procedury postępowania w przypadku najczęściej występujących fizycznych zagrożeń wewnętrznych

Agresywne zachowania dziecka w przedszkolu lub przypadki tzw. fali	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w przedszkolu na wypadek wystąpienia na jego terenie zachowań agresywnych, tj. agresji fizycznej i agresji słownej dziecka wobec innego dziecka lub wobec nauczyciela.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych krokach decyduje dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności nauczyciel zastępujący go lub psycholog przedszkolny. Czynnościami podejmowanymi w trakcie realizacji procedury kieruje dyrektor placówki, osoba zastępująca lub pracownik administracji.

<p style="text-align: center;">Sposób postępowania</p>	<p>1. Agresja fizyczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika przedszkola, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania. Pracownik przedszkola powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom zdarzenia, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o rozdzielenie bijących się dzieci i uniemożliwienie im dalszego kontaktu. • W przypadku zagrożenia życia (gdy osoba poszkodowana jest nieprzytomna) nauczyciel lub dyrektor przedszkola wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych). • Opiekę nad dzieckiem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola. • Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice/opiekunowie prawni poszkodowanego. • Psycholog przedszkolny i wychowawcy grupy przeprowadzają rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
<p style="text-align: center;">Sposób postępowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Psycholog przedszkolny powinien udzielić specjalistycznej pomocy ofierze przemocy oraz wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach. • Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia, wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania. • Należy ustalić działania w podobnych przypadkach oraz zweryfikować stosowane w przedszkolu narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej. • W przypadku przeprowadzenia przez agresora kolejnych ataków – z widocznymi skutkami pobicia – szkoła kieruje sprawę na policję, od której postępowania zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie przedszkola. <p>2. Agresja słowna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. • Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, psychologa. • Wychowawca (psycholog) przeprowadza z dzieckiem rozmowę mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowy z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wychowawca (psycholog) przeprowadza rozmowy ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, uzgadnia wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. • O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia. • Psycholog przedszkolny powinien udzielić pomocy specjalistycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w podobnych sytuacjach. • Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami zdarzenia, wyjaśnić im pojęcia: emocje, agresja, przemoc, przypomnieć normy postępowania i sposoby reagowania. • W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego, powiadamiana jest policja. • Wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie przedszkola. • Należy zweryfikować stosowane w przedszkolu narzędzia i metody pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej.
<p style="text-align: center;">Sposób postępowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • szkolenie dzieci w zakresie działań prowadzonych w ramach procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją trudną lub kryzysową.
<p style="text-align: center;">Obowiązki pracowników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • branie udziału w szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • szkolenie dzieci w zakresie działań prowadzonych w ramach procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją trudną lub kryzysową.

II. Kradzież; wymuszanie – procedura postępowania

Kradzież bądź wymuszenie pieniędzy lub przedmiotów wartościowych	
Cel uruchomienia procedury	Określenie sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia w przedszkolu kradzieży bądź wymuszenia dokonanych przez dziecko.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności osoba zastępująca, a w przypadku jego nieobecności psycholog przedszkolny.
Sposób postępowania	<ul style="list-style-type: none">• bezzwłoczne podjęcie działań mających na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska;• bezzwłoczne powiadomienie dyrektora przez osobę, która wykryła kradzież;• zażądanie, aby podejrzewane dziecko pokazało zawartość plecaka, półki indywidualnej oraz kieszeni we własnej odzieży lub przekazał skradzioną rzecz, w obecności innej osoby, np. wychowawcy grupy, psychologa, dyrektora lub innego pracownika przedszkola (należy pamiętać, że pracownik nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka dziecka.• Zabezpieczenie przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich rodzicom,• Praca wychowawcy, psychologa z dzieckiem w celu zapobiegania występowania podobnych zdarzeń, uświadomienie dziecku konsekwencji takiego postępowania.
Sposób postępowania	<ul style="list-style-type: none">• ustalenie we współpracy z psychologiem przedszkolnym okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia;• wezwanie przez dyrektora rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem w ich obecności; należy sporządzić notatkę z tej rozmowy, podpisaną przez rodziców/opiekunów prawnych;• doprowadzenie do zadośćuczynienia przez sprawcę, w porozumieniu z jego rodzicami, poszkodowanemu w kradzieży;

<p>Obowiązki pracowników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury; • wzięcie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury; • posiadanie listy numerów telefonu osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury; • znajomość własnych zadań w przypadku uruchomienia procedury; • stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej procedurą.
-------------------------------------	---

III. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia niepokojących zachowań seksualnych dzieci w przedszkolu.

<p align="center">Niepokojące zachowania seksualne dzieci w przedszkolu.</p>	
<p>Cel uruchomienia procedury</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego dzieci w przypadku zagrożenia wewnętrznego, związanego z zachowaniami dzieci o charakterze seksualnym.</p>
<p>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</p>	<p>Dyrektor, zastępca lub osoba upoważniona - psycholog; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.</p>
<p>Sposób postępowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powiadomienie przez wychowawcę lub innego nauczyciela, psychologa przedszkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych dzieci w przedszkolu (gdy dziecko przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych innego dziecka konieczne jest zapewnienie mu anonimowości); • przeprowadzenie przez wychowawcę lub psychologa rozmowy z dzieckiem oraz poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu rodziców; • zobowiązanie rodziców przez wychowawcę lub psychologa do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz ustalenie z nimi dalszego postępowania, w

	<p>przypadku gdy rozmowa z dzieckiem okazuje się niewystarczająca do zmiany jego zachowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • w sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w przedszkolu, a przedszkole wykorzystało dostępne jej metody oddziaływań i zachowanie dziecka nie zmienia się, pisemne powiadomienie przez dyrektora przedszkola wydziału rodzinnego i nieletnich sądu rejonowego oraz wydziału ds. nieletnich policji;
--	--

IV. Wypadek dziecka w przedszkolu – procedury postępowania pracowników przedszkola gwarantujące poszkodowanemu w wypadku dziecku należyłą opiekę i niezbędną pomoc.

Wypadek dziecka/dzieci w przedszkolu	
Cel uruchomienia procedury	Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników przedszkola, gwarantujących dziecku poszkodowanemu w wypadku w przedszkolu należyłą opiekę i niezbędną pomoc.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub zastępca, a w przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez nich.
Sposób postępowania	Wypadek dziecka jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania dziecka pod opieką przedszkola: na terenie przedszkola lub poza jego terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).
Sposób postępowania – udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu.	<p>1. Udzielenie poszkodowanemu pierwszej pomocy przedmedycznej.</p> <p>Pracownik przedszkola, który otrzymał wiadomość o wypadku dziecka, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.</p>

	<p>Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika przedszkola. Jej nieudzielenie, szczególnie przez osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo dziecka, skutkuje sankcją karną. Gdy do wypadku dziecka dochodzi podczas zajęć nauczyciel przerywa je, wyprowadzając dzieci z miejsca zagrożenia – jeżeli warunki w miejscu, w którym prowadzone są zajęcia, stwarzają nadal zagrożenie dla bezpieczeństwa dzieci. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora przedszkola o sytuacji.</p>
<p>Sposób postępowania – zawiadamianie i zabezpieczenie.</p>	<p>2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia.</p> <p>O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego, pracownika BHP, organ prowadzący przedszkole oraz radę rodziców. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomienia dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik przedszkola. Fakt ten powiadamiający dokumentuje w sposób ustalony w przedszkolu (podając datę i godzinę powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych ucznia o wypadku). W niegroźnych przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel/wychowawca ustala potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego oraz potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica/opiekuna prawnego i godzinę odbioru dziecka z przedszkola w dniu zdarzenia.</p>

<p>Sposób postępowania – wezwanie pogotowia ratunkowego.</p>	<p>W przypadku wezwania pogotowia ratunkowego w przedszkolu powinni przebywać powiadomieni przez placówkę rodzice. Jeżeli lekarz stwierdzi konieczność hospitalizacji, rodzice jadą razem z dzieckiem do szpitala. Jeżeli rodzice nie dotarli do przedszkola przed odjazdem karetki pogotowia (ciężki wypadek, osoba wymagająca natychmiastowej pomocy), razem z dzieckiem jedzie do szpitala dyrektor lub pracownik wskazany przez dyrektora przedszkola. Informację o powyższych ustaleniach przekazuje się rodzicom/prawnym opiekunom dziecka oraz dokumentuje. W każdym przypadku, gdy widoczne są obrażenia, urazy, niepokojące objawy, dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, należy zabezpieczyć je nienaruszone do momentu pojawienia się odpowiednich służb. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie oraz powiadamia właściwe służby (pogotowie, policję itp.). Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik przedszkola.</p>
<p>Sposób postępowania – powołanie Zespołu powypadkowego.</p>	<p>3. Zespół powypadkowy.</p>

	<p>Dyrektor przedszkola powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik BHP oraz zastępca dyrektora. Jeżeli z jakichkolwiek powodów nie jest możliwy udział w pracach zespołu jednej z osób – dyrektor powołuje w jej miejsce innego pracownika przedszkola przeszkolonego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Jeżeli w działaniach zespołu nie mogą uczestniczyć ani pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy, zastępca dyrektora, w skład zespołu wchodzi dyrektor oraz pracownik przedszkola przeszkolony w zakresie bhp. W działaniach zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za bhp w przedszkolu, lub wyznaczony przez dyrektora pracownik przedszkola.</p>
<p>Sposób postępowania – zadania Zespołu powypadkowego.</p>	<p>4. Postępowanie powypadkowe Zespół powypadkowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową; • powiadamia rodziców/opiekunów prawnych o wypadku i wzywa ich do przedszkola; • rozmawia z dzieckiem (w obecności rodzica/opiekuna prawnego lub wychowawcy/psychologa przedszkolnego) i sporządza protokół; • rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły; jeżeli świadkami są dzieci, rozmowa odbywa się w obecności wychowawcy lub psychologa przedszkolnego, a protokół odczytuje się w obecności rodziców/ opiekunów prawnych świadka wypadku; • sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku; • uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego dziecko

	<p>przebywało w czasie, gdy zdarzył się wypadek;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku; • protokół powypadkowy sporządza się w terminie 21 dni od dnia zakończenia postępowania powypadkowego i niezwłocznie doręcza osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami tego postępowania. Przekroczenie 21-dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może zgłosić zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia rodziców/opiekunów prawnych dziecka uszkodzonego, postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: uszkodzonego, przedszkola, które przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku dziecka, oraz organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie). Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców/opiekunów prawnych uszkodzonego. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.
<p>Sposób postępowania – zastrzeżenia do protokołu powypadkowego.</p>	<p>5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego.</p>

	<p>W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym go doręczono, mogą zgłosić zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowane podczas jego odbierania). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu ustnie lub na piśmie, a przewodniczący wpisuje je do protokołu. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiałem dowodowym. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący przedszkole. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący przedszkole może: zlecić dotychczasowemu zespołowi powypadkowemu wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.</p>
<p>Sposób postępowania - Dokumentacja</p>	<p>6. Dokumentacja Dyrektor przedszkola prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.</p>

§ 3 BEZPIECZEŃSTWO SIECI

Zasady bezpieczeństwa witryny internetowej

1. Adres, pod którym utrzymywana jest strona przedszkola (tzw. domena internetowa), powinien być zarejestrowany na szkołę/placówkę. Korzystanie z domeny zarejestrowanej na pracownika czy firmę świadczącą usługi IT może łatwo doprowadzić do utraty kontroli nad nią, a w przyszłości do braku dostępu nie tylko do strony www, ale także poczty czy ważnych danych.
2. Strona internetowa powinna być utrzymywana na dedykowanym serwerze (fizycznym, wirtualnym czy w chmurze). Na tym samym serwerze nie powinny działać inne usługi – poczta,

wymiana plików itp. Korzystanie z serwera, na którym znajduje się wiele stron należących do różnych instytucji, także jest niewskazane – wyjątkiem może być infrastruktura dedykowana szkołom/placówkom oświatowym.

3. Oprogramowanie odpowiedzialne za działanie strony musi być na bieżąco aktualizowane. Dotyczy to systemu operacyjnego, programu serwera, a także silnika strony i systemu zarządzania treścią.

4. Wszystkie osoby odpowiadające za utrzymanie serwera i publikowanie na nim treści muszą stosować zasady dotyczące haseł dostępowych (patrz niżej).

Zasady bezpieczeństwa sieci i urządzeń

1. Aktualizuj oprogramowanie wykorzystywane na wszystkich stacjach roboczych – systemy operacyjne, oprogramowanie biurowe i inne. Dotyczy to także urządzeń mobilnych (tabletów, smartfonów i in.).

2. Stosuj oprogramowanie antywirusowe na stacjach roboczych oraz na serwerze pocztowym.

3. Nie podłączaj do komputera urządzeń niewiadomego pochodzenia (w szczególności urządzeń USB, takich jak pendrive). Znalezienie urządzenia tego typu należy traktować jako incydent zagrożenia bezpieczeństwa.

4. Nie przekazywanie hasła do wifi przedszkolnym rodzicom i osobom, które nie są pracownikami przedszkola.

5. Zapewnij oddzielne konta każdemu użytkownikowi, dbając o odpowiedni poziom uprawnień.

5. Wymuszaj blokowanie urządzenia (np. blokadę ekranu).

Ciągłość działania – wskazówki

1. Regularnie wykonuj kopie zapasowe istotnych danych. Co najmniej jedna kopia powinna być przechowywana w miejscu pozbawionym dostępu z pozostałych systemów. Co pewien czas testuj przywracanie danych z kopii zapasowej.

2. Zastanów się, jak będzie działać placówka, jeśli dostęp do internetu okaże się w całości lub w części niemożliwy w wyniku awarii lub ataku. Przygotuj odpowiednie procedury. Jeśli to konieczne, zadбай o zabezpieczenie łącza usługą anti-DDoS.

Eliminowanie zagrożeń socjotechnicznych – wskazówki

1. Nie działaj w pośpiechu i pod presją – zwłaszcza jeśli ktoś w wiadomości elektronicznej prosi cię o szybką reakcję, np. kliknięcie linka lub pobranie pliku.

2. Dbaj o edukację wszystkich użytkowników sieci – rodziców, nauczycieli i pracowników administracyjnych przedszkola. Publikuj informacje o zagrożeniach, zachęcaj do odwiedzania serwisów informacyjnych (np. <https://www.facebook.com/CERT.Polska>, www.z3s.pl [dostęp: 29.08.2020 r.]).

3. Weryfikuj wszystkie instrukcje otrzymywane przez telefon lub e-mail, w szczególności związane z podaniem danych dostępowych czy finansowych (na przykład zmiana rachunku do

przelewu). Można do tego wykorzystać numer telefonu czy e-mail opublikowany na stronie instytucji lub potwierdzony we wcześniejszych kontaktach, ale nie numer podany w weryfikowanej wiadomości!

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia incydentu zagrożenia cyberbezpieczeństwa w szkole/placówce oświatowej

Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online	
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, Dz.U. 2020, poz. 910, z późn. zm. Kodeks karny, Rozdział XXXIII Przesłępstwa przeciwko ochronie informacji: art. 267 § 1–4, art. 268 § 1–3, art. 268a § 1–2, art. 269 § 1–2, art. 269a, art. 269b § 1–2 Kodeks cywilny: art. 415
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Kategoria technicznych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego obejmuje obecnie szerokie spektrum problemów: (1) ataki przeprowadzane za pomocą szkodliwego oprogramowania, (2) ataki skierowane na zasoby teleinformatyczne szkoły przy wykorzystaniu wielu skomplikowanych technik i narzędzi informatycznych (m.in.: skanowanie sieci w celu wykrycia podatnych na zagrożenia systemów, próby logowania się do serwerów www i poczty e-mail, za pomocą podsłuchanych lub odgadniętych haseł, wykorzystywanie podatności (luk) w oprogramowaniu systemów komputerowych) i socjotechnicznych (phishing). Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników, np. uleganie atakom socjotechnicznym, używanie w różnych serwisach tych samych, łatwych do odgadnięcia haseł, zaniechanie wykonywania aktualizacji systemu operacyjnego urządzeń, przeglądarek internetowych i innego używanego przez użytkowników oprogramowania.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik przedszkola zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę teleinformatyczną przedszkola oraz dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Szczegółowy opis procedur reagowania na wystąpienie w przedszkolu różnorodnych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego powinien zostać zawarty w dokumencie „polityka bezpieczeństwa cyfrowego” danego przedszkola. W części przypadków przedszkole jest w stanie poradzić sobie we własnym zakresie, w niektórych konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia wyspecjalizowanych firm.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Identyfikację sprawców ataku należy pozostawić specjalistom – informatykom. W sytuacji gdy incydent spowodował w przedszkolu straty materialne lub wiązał się z utratą danych, należy powiadomić policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.
Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.	W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent policji.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	W przypadku zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez „konie trojańskie”) lub strat (np. utrata danych z dziennika elektronicznego) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.